

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Steber naroda in države.

V rajhu je živel pred sto leti star kmet-prorok, ki je vedel takole govoriti o koncu sveta: Tedaj pride konec, ko bosta hodili žamet in svila v lilev in bodo med kmeticami izginile črne rute, ko bo nosil gospodar rudeče čevlje in ne bo več hotel sedeti pri mizi skupno s posli, ko bo zoral vse ozare in posekal vse grmičevje in ko se bo njegov govor sukal ponajveč okoli politike. Mož — lahko bi živel tudi med nami — je pač menil, da bo tedaj konec kmetiškega življenja, ker bo ljudstvo podeželja prevzelo tuje mišljenje in tuj življenjski način.

Toliko so že pisali o kmetu in o posebnostih kmetiškega življenja. Pretirano so nekateri zahtevali, naj se kmet obda z nekim železnim oklepom ter zavrača vse, kar ni samorastlo in njegovo. Drugi spet so grešili, ko so skušali na deželo uvajati vse mestno in so ljudstvo učili zaničevati to, kar je bilo njegovo, domače. Zdravo podeželje je šlo preko prvih in drugih, znalo je ohraniti spoštovanje do starega, samosvojega in ga združiti z novim v gospodarskem in domačem življenju. Pravi kmetje so hoteli ostati predvsem kmetje tudi naprej, odložili pa so, kar je postalo prazno, neživljensko. Privzeli so, kar jih je podprlo pri delu in gospodarstvu in je krepilo njihovo stanovsko zavest in ljubezen do zemlje, odklonili pa, kar bi jih razvajalo in mehkužilo. Tako so ostali močni, preprosti in solidni.

Mnogo pa se je tudi grešilo na deželi. Dovolj je tudi takih kmetov, ki sicer še vedno bivajo na vasi, gojijo poljedelstvo in živinorejo, obdelujejo svoje polje in vrtove, tudi sami še primejo za plug in koso — pa vendar niso več kmetje. Njihovo mišljenje, njihovo vedenje, odnosi do poslov, ja njihov govor celo nima nič več tistega korenitega in kmetiškega na sebi, tistega, ki se le težko opiše z besedami, a tembolje čuti. Okolica okoli njih se ni izpremenila, ostala so poslopja, ljudje, živina, zemlja, le oni sami so se notranje spremili. Kmet — najprej in najbolj pomeni ta beseda vendarle nekaj notranjega, duševnega. V tem je, kako gleda nadnaravo in naravo, kako pojmi življenje v sebi in okoli sebe. Zdi se, da se je ustvaril v zadnjih desetletjih marsikod v tem pogledu velik prepad med prej in sedaj. Nekdanji kmet se je odlikoval po tem, da je gledal vse življenje nad seboj, v sebi in okoli sebe s srcem, z otroško-iskrenim čustvom. Danes hoče tudi na deželi že prevladovati razum in kot v razumskem svetu sploh je tudi za kmeta velika skušnjava, da se zadovolji s plitvo modrostjo in krasi s tujo učenostjo. V take duše se naselita dvom in nejasnost, ob brezupnih poizkusih, da bi našel z razumom resnico, zapade otopelosti in mrtvilu. Zato pravilno smatrajo pravi kmetje za svojega največjega prijatelja onega, ki jih poučuje v preprosti resnici, naj je človek predvsem otrok svojemu Stvarniku in naj išče življensko resnico predvsem v življenju samem.

Notranja nesolidnost je prišla kmalu do veljave tudi v zunanem življenju. Izkoreninjenemu kmetu velja eno samo pravilo za življenje in gospodarjenje: praktičnost. Kar mu ne nudi neposredne in vidne koristi, ga ne briga. Nekak nemir govori v njem, ko s toliko ravnodušnostjo in lahkoto trga sleherno vez s preteklim, s svetom svojih očetov, kot bi hotel odstraniti neme priče nekdanjega iskrenega življenja prednikov. Ni čuda, ko pa ga molče spominjajo njegove nezvestobe in izgubljenega spoštovanja. Če tak kmet gradi nov družinski dom, mu je malo na tem, da ga priagodi naravi in okolici, niti sličnosti s starim si ne želi. Stara preprosta in solidna hišna oprava nima več prostora v novem domu, njene silne oblike ga motijo, njene žive barve dražijo. Še celo v obleki se hoče razlikovati od svojih očetov, hrapava suknja je zanj pretrda in močni robači

preneokretni. Najbolj pa ga znači njegova trajna nezadovoljnost s svetom in samim seboj. Verjamemo, da morajo biti sedanje težke gospodarske prilike za takega kmeta eno samo — peklo.

Sodobni dnevi potrjujejo kmete, ki so znali združiti spoštovanje do starega sveta z dobrim in plemenitim, kar je prinesla nova doba. Ti kmetje so v našem času neustaljenih gospodarskih in političnih razmer resnično steber naroda in države. Za nas še posebej: steber naroda.

Tole mično zgodnico pripoveduje ruski pisatelj Dostojevski iz svoje mladosti: Kot otrok se je nekoč oddaljil od doma. Naenkrat prestrašen obstane, zdi se mu, kot bi bil čul krik: Volk prihaja! Hoče domov, ko ugleda na bližnji njivi

kmeta-orača. Pohiti k njemu, ga zgrabi za roko in jeclja od strahu. Kmet pa mu napravi križ na čelo, ga potolaži in mu obljubi, da ga volk ne bo požrl. — Prilika o tem, kar je in še zna biti. Ljudstva trepetajo za obstoj, premožni se bojijo za premoženje, uradniki in delavci za zaslužek, brezposelni in reveži s strahom zrejo v bodočnost. Mnogim je, kot bi se podirali gradovi njihovih miselnih blodenj in zmot. Danes je že vprašanje: Kje so tisti zdravi ljudje, ki bodo zdravili iz svojega zdravja, krepili iz svoje moči, budili upanje iz svoje vere, učili prositi iz svoje molitve? In odgovor: So tudi v preprostih kmečkih domovih, oni, ki so še danes steber naroda in države.

Nujne zahteve koroških kmetov.

Minulo soboto in nedeljo je zborovala v Celovcu Koroška kmečka zveza. Posvetovanjem, ki so se tikala predvsem gospodarskih vprašanj, je prisostvoval tudi zvezni kmečki vodja minister Reither. Zborovanja so se udeležili tudi zastopniki slovenskih kmetov in v njihovem imenu je ob otvoritvi posvetovanj pozdravil ministra in vodjo tudi posl. g. Mikl, ki je med drugim dejal sledeče: Slovenski kmetje smo večinoma mali kmetje. Gospodarska kriza, katastrofalno nazadovanje cen za živino in svinje, slabe lesne cene so tudi nas kljub skrajni naši varčnosti zadolžile. Hvaležni smo ministru za izvedbo razdolžitvene akcije, prosimo pa, da se slovenskim krajem, ki so najrevnejši v državi, posveča še večja pozornost. Ker je k gospodarskemu podvigu treba tudi duševne podlage, želimo slovenski kmetje nadalje k glasilu koroške kmečke zveze slovensko prilogo, ki nas bo enako podpirala v naših stanovskih težnjah kot nemške kmete nemški „Bauernbündler“. Pravica, medsebojno razumevanje in zaupanje so predpogoj podviga dežele, stanu in države.

Popoldne so zastopniki obravnavali podrobno zahteve koroškega kmetijstva, med drugimi tudi zahteve glede cen in prodaje kmetijskih pridelkov, vprašanja posojil ter splošne davčne in socialne obremenitve kmetijstva. Jedro vseh zahtev je v želji, naj vlada opusti dosedanji način podpiranja kmetijstva potom subvencij ter ustvari zdrave pogoje gospodarjenja.

V nedeljo pop. se je vršilo pri Sandwirtu veliko splošno dostopno zborovanje koroških kmetov, na katerem so voditelji zveze ob pritrjevanju navzočih predložili ministru **najnujnejše kmetijske zahteve**, ki se glasijo: 1. Dovoz živine na dunaj-

ski trg iz inozemstva in obdonavskih dežel naj se omeji v prilog alpskim kmetom. Živinsko-prometna postava naj se strogo izvaja. — 2. Dovoz na dunajski trg bodi brez stroškov, tržni stroški v Št. Marksu naj se znižajo. — 3. Z Nemčijo naj se v svrhe pospešitve izvoza živine, svinj, masla in lesa ustvari redni trgovsko-politični odnošaji. — 4. Poljski naj se trgovinska pogodba odpove in po potrebi tudi Jugoslaviji. — 5. Do uresničenja teh zahtev naj podpre država cene pridelkov z javnimi sredstvi ter izvede letošnje razdolžitveno akcijo. — 6. Vprašanje masti naj se uredi in izdelovanje margarine ter umetne jedilne masti obremeni z dokladi. — 7. Zniža se naj obrestna mera za posojila in uredi obrestna mera poroštvenih pisem.

Minister Reither je v svojem govoru uvodno obljubil, da bo nujne želje upošteval ter je nato obravnaval pereča gospodarska in notranje-politična vprašanja. Tako je povedal, da se je vlada pred kratkim pogajala zaradi izvoza živine in lesa s sosednjimi državami in da je našla tod mnogo razumevanja za skrbi avstrijskega kmetijstva. Odločno je minister odklonil očitke vladne brezbriznosti, kajti vlada se je doslej resno trudila za izboljšanje položaja svojih kmetov in on sam je doslej in bo tudi z naprej zastavil vse sile v prospeh kmetijstva. Minister je med drugim nato omenil potrebo notranjega miru kot predpogoja gospodarskega ozdravljenja in v tej zvezi navedel, da znašajo skupni stroški lanskih nemirov 120.000.000 S. Naglasil je, da bo vedno in povsod stal na strani kanclerja dr. Schuschnigga, katerega ceni kot ravnega, čistega, katoliškega moža. Končal je s pozivom, naj bi stanovska organizacija, kmetijske zadruge in kmetijska zbornica delovale v duhu vzajemnosti v prilog težko preizkušnemu kmetijstvu.

Obravnava proti Rintelenu se je pričela. Koncem minulega tedna se je pričela na Dunaju sodnijska obravnava proti bivšemu ministru in poslaniku dr. Antonu Rintelenu, ki ga državni pravdnik obtožuje soudeležbe na julijskem puču. Proces vzbuja izredno zanimanje tu in v inozemstvu ter odkriva ozadje julijske revolucije. O poteku in izidu bomo poročali prihodnjič.

Mladina, cerkev in država. Državni tajnik Perner je na nedavnem zborovanju mladinskih dušnih pastirjev podal sledeče načelne misli k mladinski vzgoji: Versko-nravna vzgoja mladine je podlaga državljanske vzgoje. Dušni pastirji imajo možnost, da ukoreninijo v ljudstvu pojem krščanske države. Državna mladinska organizacija ne sme biti na noben način zgrajena na račun katoliških mladinskih organizacij, ker so le-te bile prve, ki so vzgajale svoje člane v duhu države.

Kulturni dogovor med Avstrijo in Italijo. Državni zbor se je minuli teden med drugim bavil s kulturnim dogovorom, ki sta ga sklenila Avstrija in Italija povodom zadnjega bivanja kanclerja dr. Schuschnigga v Rimu. Dogovor ima predvsem namen duševnega zblizanja obeh držav, ki se zavežeta, da bosta vsaka v svojem področju gojili globlje znanje kulture in duševnega življenja drugega naroda. K razpravi v državnem zboru je povzel besedo tudi kancler v izjavi, da je predpogoj miru ne samo gospodarsko marveč tudi duševno zblizanje narodov. Naglasil je posebej, da je dogovor obojestranski: kar bomo od Italije sprejeli, ji bomo tudi dajali. Po kanclerjevih izjavanjih je sprejel državni zbor dogovor enoglasno na znanje in mu s tem dal ustavno potrdilo. — V teku razvoja je pričakovati, da pridejo slični dogovori tudi z drugimi državami v razmotrivanju.

Italija proti nemški manjšini. Bocenski prefekt je razpustil krajevne organizacije katoliške zveze trgovskih in obrtniških pomočnikov v vseh večjih krajih južnega Tirola. Prefekt utemeljuje svoj korak s tem, da je centrala te organizacije v Nemčiji. Dalje navaja, da so te organizacije delale za to, da se je oviralo širjenje italijanskega jezika in italijanske kulture. Odlok omenja v tej zvezi pogosto prirejanje javnih predavanj in gledaliških predstav v nemščini. Odlok je vzbudil pozornost v Nemčiji in v Avstriji, ki ima z Italijo urejene prijateljske odnose. Mnogi smatrajo prepoved za dokaz, da hoče Italija svoje raznarodovalno delo med manjšinami nadaljevati.

Zgornjeavstrijski naciji so se predali. V Gornji Avstriji je razpuščena organizacija narodnih socialistov delovala tajno naprej in prizadevala oblastem velike skrbi. Minuli teden pa so ali na mig iz Berlina ali iz lastne prevdarnosti pustili vsak odpor in javili varnostnemu komisariju, da se prostovoljno podredijo domovinski fronti. Istočasno so predali večjo množino orožja, municije in radio-oddajno postajo policiji. Vodja domovinske fronte polk. Adam je med drugim izjavil, da zamore ta korak zgornjeavstrijskih nacionalnih krogov mnogo prispevati k notranjemu pomirjenju, če ga spremlja tudi dobra volja. Če pa slednje primanjkuje, potem je smatrati korak samo za taktično potezo, da se opuščajo bombe in skuša škodovati državi z širjenjem lažljivih vesti.

Posaarje se je vrnilo domov. Začetkom marca je glasovalna komisija svečano predala Posaarje Nemčiji in njenim predstavnikom. Povodom tega so se vršile v glavnem posaarskem mestu Saarbrücknu velikanske manifestacije. Iz Nemčije je dospelo 56 posebnih vlakov, ki so pripeljali več kot 60.000 ljudi. Pri svečani izročitvi oblasti Nemcem je prisostvovalo nad 200.000 ljudi. **Notranji minister Frick** je imel kratek nagovor, nakar so razobesili nemške državne zastave po vsem Posaarju in vsej Nemčiji. Eno minuto je bil popoln molk, promet je stal, nakar so zatulile sirene in zazvonili zvonovi po vsej državi.

Phebiscit v Švici. Predzadnjo nedeljo se je vršilo v Švici ljudsko glasovanje za ali proti podaljšanju vojne službe. Proti temu predlogu so izvedli socialisti in komunisti najhujšo borbo in prisilili vlado, da je izročila odločitev ljudstvu. Glasovanje je izpadlo 507.000 za in 432.000 proti novi postavi. Veliko število onih, ki so se izjavili proti podaljšanju vojaške službe, preseneča, ker so imele meščanske stranke na razpolago vsa propagandna sredstva. Sklepajo, da v Švici narašča število radikalnih elementov.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(19. nadaljevanje.)

In zgodilo se je veliko čudo tisti dan, zapisano samotno in edino v zgodini življenja Marijinega: pobožal jo je mehko in ljubeče po dolgih zlatih laseh in po bledem, od sladkega trpljenja in od radostnih solz vlažnem licu.

Oj radosti velika, polna mera! Bilo ji je, kakor bi bila pozabljena v tem trenutku vsa prejšnja brezbriznost in mrzlota njegovega srca, kakor bi bil odpuščen v tistem hipu greh, ki ga ni bilo v duši nikdar, odpuščen in pozabljen vekomaj. Oj radosti velika, preobilna mera! Ves dom se je zavzel, kako je zašla tako nenavadna jasna sreča v njega.

A kratka je bila sreča. Komaj se je porodila, je prišlo že razočaranje in jo je pohodilo z neusmiljeno nogo. Ker glej, nekaj kratkih dni, in gospodar je stopal po hiši spet resen in molčeč. Komaj je pogledal k mladi materi. A še ko je prišel, je prišel le zaradi otroka; soprogo in mater je pogledal le v naglici, mimogrede.

S Trate so poklicali babico k Dolinarju.

Ko se je vrnila, je pripovedovala v ženski svoji zgovornosti o ljubezni v domu onstran ceste.

„Ves čas je stal ob postelji, da sem bila že nevoljna. In stiskal ji je roko, da ga je prosila, naj nežneje, ker jo boli... Sama ljubezen, sama radost, mala nebesa!“

Tedaj je postalo lice Marijino belo kakor snežno beli prt na blazini. Odprla se je skrivna rana, zakrvavela je, zaskolela. Zakričalo bi srce, tople, sladke ljubezni žejno, ko je pogledala gor in dol,

Pismo v marcu.

Javnih plesov gostilničarji nič več ne prirejajo, ker se ne izplača — edino dobro, kar je prinesla svetovna kriza, a kljub resnosti časa vlada med mladino ista lahkomišljenost kot prej. Časi so podobno onim pred vesoljnim potopom ali lahkomišljenosti napoldorastle mladine za časa vojske leta 1917—1918. Mladina brez plesa ne more živeti, če ni v gostilnah zabave, pa najamejo enega mehača v zasebni hiši, da se gode in pleše. In ravno ti zakotni plesi so vir razuzdanosti in nemoralnosti. Čuditi se je sicer razumnim starišem, da tako lahkomišljeno puščajo svoje mladotne hčere na tista zakotna plesišča. Ali so udarjeni s slepoto? V sedanjih časih, ko hoče biti stanovska država postavljena na krščanskih moralnih temeljih, ko se toliko piše o krščanski vzgoji mladine, bi se morali taki zakotni plesi, za katere se ne plača licenca, ostro kaznovati. Iz lahkomišljene mladine še nikdar ni bilo pozneje kaj prida. Če se človek v mladosti ne navadi na resno življenje, ga ne bo nobena stvar zanimala, bo tudi v poznejšem življenju raztresen, površen, lahkoživec, mu bo manjkalo vztrajnosti in močne volje. Lahkomišljena mladina je podobna pomladnemu metulju, ki leta v sočnih žarkih od cveta do cveta, a ko potegne mrzel veter, pade onemogel s strtimi krili na tla. Vsi veliki možje, ki so se odlikovali na raznih poljih umetnosti, v različnih strokah gospodarstva, politike itd. so bili resnega značaja, lahkomišljen, zabavam udan človek pa za človeštvo še nikdar ni kaj naredil. Ravnotako tudi podeželski plesi napravijo mladino lahkomišljeno in nesposobno za kaj resnega in idealnega. Poznamo stare gospodarje, ki so bili v mladosti izborni plesalci, za katerimi so dečle kar norele. Ostali so lahkomišljeni celo življenje, za resno življenje in pametno gospodarstvo jim ni bilo mnogo mar, njihovo celo življenje je bilo boj zoper razne neprilike in denarne težkoče, katerih bi se lahko izognili, če bi jim lahkomišljeno življenje mladostnih let ne vzelo vse volje. Samo enega prijatelja imajo še, ki jih zvesto spremlja na potu življenja — kozarček žganja. Poznamo tudi druge, v mladosti veseljake, katerih ni manjkalo na nobenem plesišču, postavljali so se in bahali, kot bi bil cel svet njihov. In danes? Živijo pozabljeni, danes tukaj, jutri tam, delajo dva in tri dni v tednu in pri žganju pripovedujejo o veselih časih mladostnih let.

K župniku je prilomastil dolg človek z nenavadno prošnjo. Župnik naj bi prosil na deželno vlado, da bi on smel ob nedeljah gosti na harmoniko. Župnik nekaj časa ni vedel, ali bi se smejal ali jezil. Slednjič ga popade jeza in reče: „Ali misliš, do gospodje na deželni vladi nimajo nuj-

nazaj in naprej po solnčni poti, z ljubeznijo preplavljeni: hodila bi lahko ona po ti poti, in glej, neznana bi bila bol, tuje brezplodno hrepenenje; ker srce bi bilo ljubezni v izobilju in bi bilo polno sreče. A glej, zdaj hodi druga po ti poti, srečna in blažena; a ona mora molčati, obsojena od vekomaj, da trpi vekomaj zaradi ljubezni, nikdar okušane... A glej, Marija, treba je nositi breme, ki se ne da otresti. Oni pa odpusti Bog greh, ki ga ni storila; blagoslovi jo Bog v njeni sreči. In njega blagoslovi Bog...“

Malega Tratnika so krstili Vendelina; Dolinarja po očetu Ivana.

Poldrugo leto po rojstvu Ivanovem je bil spet vesel praznik v malem dvoru Dolinarjevem. Novorojencu so izbrali za patrona lilijo kastiljsko, Alojzija Gonzago.

Leto navrh je stopala spet sreča po cesti skozi vas. A komaj je pogledala v sobo na Trati, na kratko, kakor bi se zmotila, in že je potovala dalje.

Ker ko je videl Železnik, da je novorojeno dekletce, se je obrnil in je odšel brez besed iz sobe. Niti za kratek hip, niti mimogrede ni pogladil še vedno krasnih las Marijinih, ni pobožal še vedno lepih bledih njenih lic.

Istotako ob prihodnji Veliki noči. Ker se oče ni zmenil tudi za to deklico kakor ne za prvo, Vilmo, si je dala ime mati in jo je nazvala Kristino. Saj je poslal tudi to Kristus, trpeč te dni v zapuščeni in v bridkosti, a trpeč iz ljubezni, darujoč se brez tožbe za mrzle, ne ljubeče, nasprotno. A v upanju in v hrepenenju, da vzklije iz trpljenja, iz velike daritve nova ljubezen, gorka in vroča, vseobčna, vse oživljajoča, vse pomlajajoča.

IX.

In tako je v mnogih naših domih: gre sejalec in naseje s trudom, v potu obraza, dobro seme, kle-

nejšega opravka, kot pa te tvoje neumnosti? Kaj neki misliš? Ali niso itak v teh težkih časih vse gostilne prazne, ker ni nikjer nič denarja? Sedaj v teh časih gosti in plesati, to se pravi ljudem krasti denar iz žepa. Saj je že itak dovolj lumparije na svetu. Kar idi, ne bo nič!“

Če dandanes gospodar kaj zida in popravlja in si vzame mojstra, mora biti skrajno previden, da nima pozneje nepotrebnih stroškov. Po § 38 a delavske bolniške zavarovalne postave jamči delodajalec za plačevanje socialnih davkov. Gospodar mora prej pri bolniški blagajni poizvedeti, če mojster ne dolguje socialnih davkov. Če torej mojster iz tega ali onega vzroka ni plačal bolniški blagajni postavnih zneskov, mora plačati tisti, ki je mojstru dal delo. Bolniška blagajna si naredi ugodno, tirja denar tam, kjer ga najprej upa dobiti. Akoravno je delodajalec že mojstru izplačal vse mogoče socialne davke, ki pridejo v poštev, če mojster ne plača, mora vseeno še enkrat plačati delodajalec. Ta socialna odredba bi se lahko popravila tako, da bi delodajalec sam stopil v zvezo z bolniško blagajno, sam naznanil število zaposlenih delavcev in sam pošiljal na bolniško blagajno zneske za socialne davke. Ravno zavoljo te odločbe se zgode slučaj, da mojster sprejetega zneska za bolniško blagajno ne odpošlje, temveč obdrži sam in povzroča gospodarju nove stroške.

Zgodi se tudi, da n. pr. mojster zaposluje štiri do pet delavcev, naznani pa blagajni samo enega, gospodarju pa zaračuna socialne davke za vseh pet in ta denar enostavno vtakne v lastni žep. Te goljufije bi izostale, če bi delodajalec sam odračunoval bolniški blagajni socialne zneske in bi v lastnem interesu ravnal bolj pošteno. Če kdo torej rabi mojstra, naj prej pri bolniški blagajni poizve, če je mojster še na dolgu glede socialnih plačil; in še ne bo popolnoma gotov. Gospodar ne more vsak teden poizvedovati, ali je mojster blagajni plačal ali ne. Skrajna previdnost je v tem oziru potrebna. K. f.

DOMAČE NOVICE

Za dva in pol šilinga pet knjig! Še vedno je čas za vpis v družino mohorjanov. Le domačemu poverjeniku č. g. župniku je treba naznaniti in mu izročiti mali znesek 2.50 šil., zakar dobi vsak družbenik koncem leta pet lepih knjig kot knjižni dar. Koledar za leto 1936 bo objavil zopet imena vseh Mohorjanov. Zato je treba, da se vsak takoj prihlasi, če hoče, da bo tudi njegovo ime v Koledarju. Ime slehernega Slovence naj bo v imeniku! V knjigi „Slomšek — škof“ bomo brali, kako je deloval in žrtvoval za svoje ljudstvo veliki Slovenec, vladika lavantinski. „Zgodovina sloven-

no zrno. A pride za njim drugi, ne sovražen tujec, domačin, in pohodi dobro seme in naseje snetljivo, ljulko. Tudi zaradi tega ni sreče v mnogih domih po širnem svetu in v mnogih v ozki naši domovini.

Vedi Bog, kaj je s srcem človeškim, kaj in kako z njegovo ljubeznijo. Vedi Bog, zakaj deli dostikrat ljubezen s tako neenako, strankarsko mero. Vedi Bog, zakaj se odpira enemu na stežaj, a se skrbno zapira drugemu, ki mu je enako blizu kakor prvi.

Tako je bilo s srcem Tratnikovim. Videli so vsi, da je dajalo s strankarsko, krivično mero. A kdo bi mogel povedati, zakaj je delilo tako?

Spomnil se je morda kdaj nenadoma krivice, ki jo je storil prvi ženi, ko ji je kratil dolžno ljubezen. In vzljubil jo je zdaj, po smrti, in jo je ljubil v njenem otroku, v Petru. Mogoče, da ga je ljubil le zato, ker je videl v krepkem, svojeglavem fantu, ki ni imel ne ene poteze rajne matere ne v licih in ne v duši, pomlajenega samega sebe, oživljenega nanovo. Zaiskrilo se mu je oko, ko je gledal sinčka, še povsem majhnega, kako vzdiga ob vodnjaku vedro vode brez napora. Od presenečenja in ponosa mu je drhtelo srce, ko se je razsrdil nekoč fante nad grizljivim psom in je popadel v jezi žival za grlo in jo je davil, ne meneč se za nevarnost. Neke pomladi je perezal iz same porednosti v vrtu mlado drevje. V prvi jezi je pograbil oče bič in je pretepel hudobneža, da mu je trepetalo vse mlado, krepko telo. Hropeč glas se mu je izvil zdaj iz grla, kakor bi ga hotelo zadušiti. A glasno ni zakričal, usmiljenja ni prosil. Toliko svojeglavnosti, toliko moči in ponosa je bilo v njem — pravi zarod Železnikov. A iz oči so mu švigali žgoči bliski na očeta, roke so se mu stiskale v pest. Kipela je v njem kri Tratnikov in Železnikov.

(Dalje sledi.)

skega naroda“ bo opisovala homatije leta 1848, ki je hkrati letnica našega narodnega prebujenja. V „Večernicah“ bomo brali lepo povest „Stiški tlačan“, ki bo pripovedovala o čisti ljubezni Trlepovega Janeza do Ančke, o stiškem novomašniku, o desetem bratu in o „junaku“ Kabliču. Peta knjiga pa bo življenjepis misijonarja in napeta mladinska vzgojna povest iz indijske Amerike. Ta knjiga, nosila bo naslov „Vatomika“, ima to posebnost, da je resnična. Bo tudi ilustrirana. Za doplačilo bodo izšle kot izredni knjižni dar še knjige „Naši zobje“, roman „Sin dveh očetov“, poučna knjiga „Naš gozd“, nadalje še „Pravljice za lahkomišelnih ljudi“ in zbirka pesmi za mladino z naslovom „Mlada njiva“. Vse te knjige dobijo mohorjani po nižjih cenah in jih lahko naročajo tudi preko Celovca.

Zahomc ob Zili. Lep in vesel dan smo doživeli 27. februarja. K poroki smo spremljali mladega posestnika Janeza Millonig, Korena in Ivanko Wiegele, Vafnovo v Zahomcu. Prav slovesno je bilo v cerkvi. Med poročno sv. mašo, katero je daroval ženinov brat č. Lip Millonig, so pristopili po večini vsi svatje k mizi Gospodovi. Po končanih cerkvenih obredih so zapeli zahomški fantje po stari navadi pred župniščem starodavno pesem „Koj bi jes kristjan vesev ne biv“. Na ženinovem domu pa smo preživeli prav po domače ob petju starih domačih pesmi vesel popoldan. Novoporočencema želimo na skupni poti prav mnogo božjega blagoslova!

Železna Kapla. Tudi letos se je vršila starodavna procesija otrok na predvečer svečnice od Marijine cerkve po trgu do graškega mosta. Okoli 90 cerkvic so nesli mali. Tekmovali so, kdo bo izdelal najlepšo cerkvico. V mraku je ta pestri sprevod z razsvetljenimi cerkvicami prav mičen. Ta procesija je bila zaobljubljena pred več ko sto leti o priliki povodnji. Bela je tako naraščala, da je stala voda v župni cerkvi. Pred 80 leti je to procesijo spremljala še duhovščina v ornatu. Od Simeonovega slavospeva, ki so ga peli med procesijo, se je do danes še ohranilo otroško vpitje med sprevodom: Ante pante populore... Na mostu smo letos molili angelovo čiščenje in zapeli nekaj nabožnih pesmi. Medtem pa so plavale cerkvice z lučicami po reki Beli.

Marija na Zili. (Pustna šala.) Večkrat mislimo na pustno šalo lanskega marca, ko se je reklo, da štejejo ljudi po njihovi narodnosti in še živino in poslopja. Slovencev so menda, kot čujemo, našli v naši občini ednajst odstotkov, pa 89 odstotkov Nemcev. Posebno so se izkazale pri tem Drobolje in Činoviče. Menimo, da bi lahko prišel slaven raziskovalec Sven Hedin še k nam raziskovat, kod so bivali nekoč tod znani Slovenci. Morda bi le še našel kake ostanke za njimi. Mogoče bi pa kazalo za to zanimati kak muzej ali pa jezikoslovce, da bi ne zamudili prilike, ki se jim nudi pri nas posebno v obeh omejenih vaseh, kjer menda z lučjo podnevi lahko iščeš ljudi, ki govorijo in razumejo „sovenji“. Pa nič v zlo!

Blače na Zili. (Laški grof je vzel Blačanko.) Dolg pust, pa nič ni bilo porok. Tembolj nas je razveselila novica iz Rima, da je 20. m. m. peljal tam našo lepo Mojco Mörtl, hčerko vaške babice, italijanski grof Rossi pred oltar. Poleti menda pride novi par k nam v Blače na obisk.

Slovenji Plajberk in Ljubelj. Zima nam je zelo nagajala. Pravega sanenca smo dobili šele pozno in zato je zaslužek pičel. Sedaj sicer naletava in neg; pa kaj, ko že preži toplo sonce, da ga spravi. Stari pravijo, da se je vreme po nas ljudeh obrnilo. — Ljubeljske otroke so obiskale ošpice, da je morala biti šola dva tedna zaprta. Tej-le pa v naši ljubeljski fari ne vemo primere: V kratkem času dvajsetih ur sta prvič zavekala dva novorojenčka in so zavriskali svatje novoporočenemu paru Ljubeljnjakovemu Mihi in Naskalni Katri. To je v tako majhni fari res dogodek! Naj bi bili srečni vsi! — Pavel in Gabrijela Lausegger, oba cerkvena pevca, sta poskrbela, da plajberški pust ni ostal vdovec. Naj bi jima potekalo zakonsko življenje v ljubezni in potrpljenju in veselju! — Le žal, da tudi smrt med nami nič ne izbira, kaj pobira. Kot prvega smo letos spremljali k večnemu počitku Hanza Ambroš, ki je nastopil zemeljsko pot v Št. Jakobu v Rožu, končal pa jo je kot sedemdesetletnik na Strugarjah. Dne 22. m. m. smo z žalostnim srcem stali ob prezgodnjem grobu Andreja Lausegger, pd. Motija. V treh tednih je bil trintridesetletni Andrejč zdrav, bojan, je bil pokopan. Kar človeška znanost ve in mrtev, pokopan. Kar človeška znanost ve in mrtev, vse se je zgodilo, da bi ozdravel. Božja previdnost pa je dopustila, da je izgubila mlada žena dobrega moža in dvoje otročičev skrbnega

očeta. Kako je bil Andrejč zaradi veselosti, pesmi, muziciranja priljubljen, pa tudi zaradi svojega vestnega dela v poklicu spoštovan, je pokazal veličastni pogreb. Ob odprtem grobu je govoril tolažilne besede č. provizor dr. Mikula in se je poslovil od rajnega tovariša pevca g. nadučitelj Rasser. Pevci pa so Andrejčku zapeli za slovo dve žalostinki. Andrejč, vidimo se zopet, ko zapojemo veselo pesem nebes!

Škocijan. (Nekaj bilance.) V letošnjem letu smo doživeli že par zanimivih dogodkov pri nas. Ko so v Kamenu obhajali Linhardino slovesnost in nas nabrnkali s štručki, smo odnesli iz Kamena najlepši utis. Posebno pa so nas očarali kamenski pevci — moški zbor — pri slovesni sv. maši, ko so nam zapeli gotovo že več sto let staro pesem o blaženi Linhardi, katero je po stari melodiji harmoniziral naš znanec in prijatelj g. Kernjak. Iskrena mu hvala, priznanje pa kamenjskemu moškemu zboru. — Zdaj v pustu smo se prav pridno ženili. Ni bilo sicer veliko upanja. Na Vincencijevo, ko se pri nas v Podjuni ptice parajo, sta po vaši skupaj promenirala in špincirala — vrana in vrabel. Ne bo nič, smo rekli. In vendar smo imeli šest parov, eden pa si je premislil in čaka boljših časov. Kosmlinarjev Peter Toplič se je priženil v Šmarkež kVajsu, Jogrov Janez Peterl se je poročil z Micko Količ. Šmarkeški Polcer je dobil ženo iz Lipice pri Rudi, Franc Dlopst iz Št. Lipša pa Justino Oparjan in Janez Breznikar, posestnik v Zrelcu, je svojčas Mohorjevo Marjeto našteloval in priporočal nekemu prijatelju, zdaj pa je sam prišel po njo. Prav branilo se je Leitgebovemu delavcu Lipjörglu pri njegovi ženitvi z Franco Stuk. Dan pred poroko mu je zlomil težak plohnogo in ga je moral župnik poročati na domu. — Smrt nam tudi ni prizanesla. Pušnikov fantek v Srejah je bil prištet med angelčke, dolgoletna gostilničarka pri Majeriču na Olšenici pri Velikovcu, Neža Fašink, in teta mil. kanonika msgr. Podgorca je umrla pri svojem sinu Pridasu v Šmarkežu. Res prav žalosten dan pa je bila nedelja 20. januarja, ko smo ob velikanski udeležbi pokopali pridnega gospodarja Rivčeve hiše v Piskrčah, Florijana Miklavc. Nesrečni rak je vzel ženi moža in peterim malim otročičem-sirotam skrbnega očeta. Pust pri nas ni bil pust, a post bode pust.

Loga vas. (Požar.) V ponedeljek 25. m. m. proti jutru, ko je še vse spalo, je začela goreti dvanadstropna vila (stari hotel), ki pripada hotelu Anenhof in je last g. R. Knessa. Domači so se vzbudili šele, ko je bila polovica hiše v plamenih. Vsled megle tudi sosedni požarne brambe niso opazile ognja, da so jih domači šele morali klicati. Ker je bila stavba iz mešanega materiala, to je opeke in lesa, je bilo gašenje otežkočeno in nevarno. V tej hiši je stanoval lastnik in imel zaradi varnosti tod shranjeno perilo, odeje i. dr. iz hotela. Vse to je postalo žrtev plamenov. Le v prtiličju so rešili po večurnem naporu vso opravo in druge predmete. Posestnik občuti navzlic temu, da je zavarovan, občutno škodo Zelo sta se pri gašenju in reševanju trudili požarni brambi i. Loge vasi in Vrbe, logaveška bramba je bila cel naslednji dan in čez polnoč zaposlena. Ni se moglo dognati, kako je ogenj nastal. Najprej se je domneval kratki električni stik, pozneje pa so pri pregledovanju opazili v dimniku vzdignjen lesen tram, ki je mogoče vsled pokvarjenega dimnika začel tleti.

Na Dravi. (Pogreb župnika A. Mlinarja.) Slabo vreme je bilo, dež in sneg, po potih pa voda in led. In vendar so prihitali vsi farmani šentklavške fare in tudi mnogi iz sosednih far v soboto 23. m. m. k pogrebu umrlega župnika Alojzija Mlinarja. Prihitelo je 22 duhovnikov-sokratov, da so ga spremljali na njegovi zadnji poti. Kondukt je vodil msgr. mil. kanonik Podgorc, v slovo je govoril blaški župnik Maierhofer, mrtvaško mašo pa je daroval dekan č. Šenk. Na grobu se je od rajnega župnika poslovil tudi nadučitelj Kolman, šolarji pa so zapeli tužno pesmico. Krasno so peli pred farovžem, v cerkvi in na grobu domači in lipški pevci. Le težko kje najdemo lepšega petja. K pogrebu je prišel tudi župnikov brat, ki je tudi župnik in sicer tam doli na Hrvaškem. Lipški župnik Nagelschmied, ki je tolažil zadnje dni ubogega Mlinarja, je vodil pogrebno liturgijo. Od rajnega sošelcev je, najbrže vsled slabega vremena, prispel le šmohorski dekan Pietschnig. Ljubi Bog bodi rajnemu župniku Mlinarju dober plačnik!

Pliberk. V petek 22. februarja 1935 smo spremlili ob zelo številni udeležbi Pliberčanov in vse okolice od blizu in daleč Morijevega gospoda, g. Vida Morija, k zadnjemu počitku, po dolgem prid-

nem delavniku v trgovini in v skrbi za družino. Videl si lahko v dolgem sprevodu prav vsakogar, brez razlike stanu, narodnega prepričanja in starosti. Pač dokaz, koliko spoštovanja in ljubezni je užival mož na svojem mestu. Gospod Mori naj počiva v miru, ostalim pa naše iskreno sožalje!

Drobiž. Znan je končni rezultat lanskega ljudskega štetja: v deželi je skupno 405.129 prebivalcev. Od zadnjega štetja leta 1923 se je število pomnožilo za 34.779 oseb. — Za notarje so imenovani: dr. Franz Erdmann v Rožek, dr. Alfred Stocker v Dobro vas in dr. Josef Murko v Pliberk. — Umrli je minuli teden tirolski dež. glavar dr. Stumpf. — Dež. glavarstvo je izdalo brošuro „Koroški lovski zakon“. Naroča se pri dež. glavarstvu za ceno 1 S. — V koroške Malnice (Mallnitz) je prispel poseben zimsko-športni vlak iz Prage z 386 gosti. — Imenovani so občinski odbori za Šmohor, Paternion in Millstatt. Do konca marca bodo baje imenovani vsi ostali koroški občinski sveti. — Pri Millstatu je nek postopač ustrelil patrolujočega orožnika, ki je ustavil njega in njegovega druga. V silobranu je orožnik druga ustrelil, sam pa padel zadet od postopajočevega strela. Zločinca so prijeli. — V Ljubljani je umrl 27. p. m. bivši vojaški kurat veroučitelj Fran Bonač. Bil je velik prijatelj slovenskih vojakov in slovenskega ljudstva.

Kostanje. (Prosvetno gibanje.) Tudi z visokih gora se moramo enkrat oglasiti, da ne boste mislili, da na Kostanjah spimo. Ravno zdaj v naših hribovih prav lepo napredujemo. Izobraževalno društvo je napravilo novo dvorano in postavilo tudi nov oder, s katerim posebno imamo veselje. Uprizorili smo tudi že dvakrat lepo igro „Pod vaškim znamenjem“ in želi mnogo uspeha. Prav iskreno se zahvalimo rožškim tamburašem, da so nam olepšali predstavo s svojo prelepo godbo. Nadalje se zahvaljujemo še okrajnemu kmečkemu vodji g. Lesjaku za poučljivi govor. Sedaj bo treba samo še, da se bodo naši tantje in možje polno navdušili za svoje izobraževalno društvo dekleta se bodo že postavile. Veliko veselje imamo še z domačimi tamburaši, ki prav pridno napredujejo in se bodo kmalu pokazali tudi v dolini, da boste ob lepi njihovi melodiji kar zastrneli.

Loga vas. (Prireditelj.) Naše pevsko in izbr. društvo je priredilo 24. m. m. pri Kobenciču v Dobu tridejansko „Svojejavček“. Udeležba je bila dobra in igra je gledalcem prav ugajala. Smo se v pustu, četudi vsled krize žalostnem, vsaj do dobra nasmejali. Ob koncu igre nam je g. Janšej iz Škofič zapel „župana“ tako mojstrsko, da bi ga le težko prekosil kak vele mestni humorist. Med odmori so zapeli domači pevci in nato še vli Škofičani. Zadovoljni in veseli smo šli domov z željo, da bi se mogli še večkrat tako lepo domače zabavati.

Škocijan. (Društveno.) Dne 17. m. m. smo imeli občni zbor bralnega društva. Naša mladina ne spi. Pridno smo čitali, izvrstno igrali doma in v Št. Rupertu in zdaj se pripravljamo na Miklovo Zalo o Veliki noči. Vsa Podjuna ve, da naši pevci ubrano zapojejo. Zapomnili smo si lepe besede govornika iz Celovca. Odborniki našega društva, sami mladi, podjetni in pošteni fantje so nam porok, da jim v bralnem društvu lahko izročimo najdražje, kar imamo: našo mladino.

Železna Kapla. Občni zbor našega društva se vrši ob 1/2 12. uri opoldne v društveni sobi pri Kollerju. Na sporedu poleg običajnih točk še deklamacije in govor. Vabljeni!

ŽENSKI VESTNIK

Naša dekleta v tujini. S strahom in skrbjo opazujemo, kako stalno narašča število deklet, ki gredo v tujino iskat službe in kruha. Precej jih je na Dunaju, le žal, da od tam ni iz njihovega družabnega življenja v okvirju slovenskega krožka nobenih poročil. Zadnja leta pa narašča število deklet, ki gredo v službe v inozemstvo. Tako se izseljuje vedno več deklet na Holandsko in v zadnjem času celo v Švico. Razlogi za izseljevanje so pač predvsem gospodarski, ker domovina dekletom ne more dajati dobrega kruha in le boren zaslužek. Ko bi bila le pot nazaj k domačim lažja in bi ne bilo tako, da prenesejo tujino samo močni značaji, ne da bi jih oškodovala! Stariše izseljenih deklet zamoremo samo prositi in opozarjati, naj s svojimi hčerkami v inozemstvo nikakor ne pretrgajo vezi, misleč, da zamore boljše ali slabše služba v tujini dekleta popolnoma zadovoljiti. Neprecenljive vrednosti za vsakogar v tujini je za-

vest, da je z domovino zvezan duševno. Materna ljubezen in očetova skrb ustvarjata čudeže tudi na velike razdalje. Kajti končno nosi vsak človek svojo domovino v svoji notranjosti.

Sele. (Zaključek gospodinskega tečaja.) Neusmiljeno je tulil vihar okoli voglov in deževalo je v sneg tiste dni, ko so vrle tečajnice pripravljale razstavo in prireditve. Ali bo v takem vremenu sploh kdo mogel priti? Toda vremena so se zjasnila, nedelja je bila lepa, prikazalo se je pravo pomladansko sonce in privabilo od blizu in daleč številno občinstvo. Najprej se je vse trlo na razstavo in kmalu je izginil zadnji kos pripravljenih predmetov. Prav živahno razpoloženje je vladalo pri sledeči zaključni prireditvi, ki je imela prave pester spored in je nudila nabitno polni dvorani prav veselih uric par. Deklamacije, pevske točke, vse je izvenelo v krasni slavospev domači grudi, domačemu delu, vrtu in gredicam in rožcam. V vsem se je zrcalila globoka deklinška duša, ki hoče živeti ne le zase, marveč za druge in tako koristiti družini in narodu. Na podlagi opisa „močne žene“ v sv. pismu so č. g. župnik orisali pomen gospodinske izobrazbe in potek tečaja. Sledila sta šaljiva prizora „Brez zajutрка“ in „Mož kuhar“ in nato poučna veseloligra „Izgubljeni raj“. Kljub temu, da je večina igralk nastopala prvič, je igra povoljno uspela. Posebno dobro so rešili svoje vloge palčki-skakalčki; kar še enkrat so jih priklicali na oder. Zasluga lepega uspeha gre pač najprej gđni voditeljici Milki, ki si je v kratki dobi znala pridobiti srca svojih tečajnic, da ob razstanku niso mogle prikriti solz žalosti in hvaležnosti.

Železna Kapla. (Šivalni tečaj.) Tekom januarja in svečana se je tukaj vršil šivalni tečaj pod vodstvom vrle Wöflinove matere g. Prušnik. Udeleževalo se je tečaja 20 deklet iz naše župnije. Voditeljica je znala z ljubeznijo in spretnostjo učiti dekleta, kako naj popravljajo staro obleko in perilo, pa tudi kako naj gospodinja dela novo obleko za družino. V današnjih težkih gospodarskih časih naj bi znale gospodinjje bolj kakor kdaj štediti in pripraviti potrebščine za družino, kolikor je mogoče, doma. Poleg šivanja pa so se dekleta tudi nekoliko vadile v računstvu, knjigovodstvu in v pisanju. Podlaga srečnega življenja v družini pa je vera. Dekle in gospodinja mora biti globoko verna. Zato so tečajnice v kratkih naukih tudi poglobile versko znanje. S slovesno pobožnostjo v župni cerkvi je bil tečaj zaključen.

GOSPODARSKI VESTNIK

Vzroki slabega prezimovanja čebel. Ko v prvih toplih dneh čebelar pospravlja dna svojih panjev, navadno ugotovi večje ali manjše število mrtvic. In še, da so panji različno prezimili. Kaj je vzrok slabega prezimovanja? Najprej kalenje zimskega miru od zunaj; bodisi ptice, miši ali pa celo čebelar sam je vzrok, da so vznemirjene živalice zapuščale gnezdo in poginile. Lahko pa je kriv tudi nered v panju samem, ako zimujejo čebele na slabem medu ali če čebele vsled slabe hrane obolijo na griži, ki je zanje nevarna in nalezljiva. Zelo trpi tudi družina, ki je tekom zime izgubila svojo matico. Tak panj se izredno vznemirja, razleze in v masah poginja. Končno zamore biti vzrok slabega prezimovanja slaba razdelitev hrane v satju. Čebelarji včasih premenjavajo satje in ga mešajo, ne vedoč, da si družina že zgodaj uredi zimsko gnezdo. Često pogine cel roj čebel pri polnih loncih od lakote, ker je nerodni čebelar porinil en ali dva sata napak v panj. Odsvetujejo tudi trkanje po panjih v prvih zimskih sončnih dnevih.

Vinski sejem in razstava v Ljutomeru. Dne 12. marca priredi Vinarska podružnica v Ljutomeru vinski sejem in razstavo, na katero opozarjamo naše gostilničarje. Na poskušnjo bodo prvovrstna štajerska vina.

Velikovski trg koncem februarja: Konji 300 do 500, biki 65—80, pitani voli 85—95, vprežni voli 75—80, mladi voli 70—75, plemenske krave 65 do 80, klavne krave 55—75, telice 70—80, žive svinje 80—95, zaklani prašiči 1.20—1.24, plemenski 80 do 1.—, ovce 50—60, koze 50—60, jajca 8—10, stare kokoši 2.— do 2.80, mlade kokoši 2.— do 3.—, sirovo maslo 2.40 do 3.60, krompir 12, pšenica (100 kg) 39, rž 28, oves 19—20, proso 22, ječmen 25—26, koruza 19—20, ajda 22—23, apno 4.50 do 5.— šil.

ZANIMIVOSTI

Kmetica, lepota, pevka, filmska igralka. V Bucimpešti se je pred časom ustrelil nek mlad zdravnik in minuli teden pa njegov oče, ki je visel na smu z veliko ljubeznijo. Vzrok smrti je igračka Hajmasi, ki sedaj nastopa v nekem dunajskem filmu. Bila je prvotno preprosto kmečko dekle in pred štirimi leti izvoljena za najlepšo madžarsko lepico. V njo se je zaljubil mladi zdravnik, ki je bil hkrati izredno bogat, in jo poročil. Mlada žena se je učila petja in pevski pouk jo je tako prevzemal, da je začela zanemarjati zakonske dolžnosti. Mož jo je skušal pregovoriti, ona pa je vztrajala pri tem, da mora igrati na odru. Končno sta se sporazumno ločila in žena se je preselila na Dunaj. Mož ločitve ni mogel prenesti in se je na obletnico poroke ustrelil, njemu je iz žalosti slečil njegov oče. Film, ki so ga medtem snimali z ženo na Dunaju, nosi značilni naslov „Nebesa na zemlji“.

Berači imajo svoj list — v Parizu. Pariški berači so vrlo moderni. Izza najnovejše dobe izdajajo poseben list, ki ga urejuje nek bivši notarski nameščenev v neki gostilni. List ima uvodne članke, dopise in celo oglase. V uvodnih člankih zahteva pravico za berače in ureditev beračenja, predvsem skuša odpraviti umazano konkurenco s tem, da bi dobil vsak berač svoj rajon; če bi beračil, naj bi ga sodilo posebno beraško sodišče. List trdi, da beračev ni treba proglašati za lenuhe in družbi škodljive elemente. Pravi berač ne bo nikdar kradel ali goljufal. Med oglasi ponujajo često donosne prostore v bolj obiskanih ulicah.

Bomba, ki gotovo zadene. Dunajski listi poročajo, da se je nekemu inženjerju posrečilo izdelati bombo, ki se da krmariti v zraku. Bomba se lahko krmari s tako gotovostjo, da zadene vsako določeno točko. Dosedanje bombe so sicer tudi lahko zasledovale določeno smer, ni bilo pa gotovo, če bo opravila svoje uničevalno delo baš na določenem kraju.

Stroj in brezposelnost. Ameriškega predsednika Roosevelta rotijo, naj se upre uporabi modernih industrijskih izumov. Predložili so mu med drugim tudi zgovorne primere, kako stroji izri najo delavce iz podjetij. Neki tovarnar je imel n. pr. pred petimi leti 250 delavcev, ki so mu montirali avtomobilske motorje. Danes opravlja delo s pomočjo strojev 19 delavcev in to še v neprimerno krajšem času. Tako spravlja stroj, ki ga uporabljajo samo v dobičcarske namene podjetnikov, stotisoče delavcev v bedo in smrt.

Na strehi sta se poročila. Amerikanci še vedno hočejo biti najoriginalnejši med vsemi na svetu. Tako sta si nedavno sin in hčerka bogatih newyorških magnatov privoščila poroko na strehi najvišjega nebotičnika v mestu. Priče in svatje so prispeli na poroko z letali. Za pristajališče so pripravili posebno ploščad. Oseb je bilo povabljenih komaj 24, fotografov in časnikarjev pa je bilo kar 131, da so posneli in zabeležili izredni dogodek. Res, prava ameriška „hohcet“.

Največja ladja na svetu je bila pravkar dogotovljena v francoskem pristanišču Le Havre in nosi ime „Normandie“. Dolga je 313 m, široka pa 36 m. Dimniki segajo 44 m nad morje. Ladjo bo gnala električna, ki jo bo proizvajalo s pomočjo štirih električnih motorjev 29 parnih kotlov. Ladjo nazivajo čudež ladjedelniške industrije. Ima posebno napravo proti požaru, zadostuje, da se pritisne na en gumb in goreči del parnika se popolnoma zapre s posebnimi vrati. Parnik ima 80 vrat in vsaka vrata so sestavljena iz petih plasti in sicer iz lesa, azbesta, mineralne volne, železom in še plastjo zraka. Les za kabine in družabne prostore je prepojen s posebno snovjo, ki jih varuje pred ognjem. Tudi parnikova oblika je nekaj posebnega. 60 najrazličnejših modelov so morali prej poizkusiti, predno so izbrali pravega. Trup je črno pleskan in so zanj porabili 6110 kg barve. Parnik je tako podoben plavajočemu mestu in bo prvič odplul v Ameriko koncem maja.

Zlata gora v puščavi. Vsa Avstralija se zanima ta čas za ekspedicijo, ki je odpotovala v skalnato avstralsko pogorje z namenom, da poišče zlato goro. Že dvajset let vedo zanj, ne poznajo pa točnega njenega mesta. Prvi je pripovedoval o njej nek iskalec zlata, da je baje polna zlatih zakladov. Od samega veselja pa se je nato vdal pijači in umrl, ne da bi izdal podrobnosti. Pozneje je naletel nanjo s pomočjo nekega lovca nek

bančni uradnik in prinesel seboj v mesto celo več kamnov, ki so vsebovali izredno količino zlata. Slučajno pa je lovec takoj po prihodu umrl in uradnik se ni mogel več točno spomniti mesta. Neka družba je stavila uradniku nato letalo na razpolago, pa ekspedicija se je ponesrečila in pozneje so našli uradnika mrtvega v nekem drevesu. Umrl je od gladi. Pri njem pa so našli še beležke o zlati gori, ki jo je vendarle spet našel. Te beležke so izročili vladi, ki je takoj odposlala posebno skupino iskat zlato goro. In sedaj Avstralci nestrpno čakajo na novico, da jo je skupina našla.

Največji zrakoplov sveta je eksplodiral. Na morju blizu San Francisca so se vršile velike mornariške vaje, katerih se je udeležil večji del ameriškega brodograja. Nad morjem pa je plaval veličastno največji zrakoplov sveta „Macon“. Nena doma pa je začel balon oddajati rešilne klice, ladje so takoj odplule proti njegovi smeri in prve so zamogle še zaznati, kako se je zrakoplov nagnil in začel nato s strašno brzino padati. Ko je to ogromno telo treščilo v morje, je bilo slišati ob groznem pokanju silne eksplozije, nakar so švigili proti nebu plameni. Posadka je že med padanjem večinoma poskakala iz zrakoplova, rešilni čolni bojnih ladij so rešili razun dveh vse moštvo. Vzrok katastrofe je po mnenju strokovnjakov eksplozija, ki je pokvarila stroje.

Kaj prorokuje avtomobilski kralj Ford? Nedavno se je obrnil na znanega ameriškega avtomobila Henrika Forda nek žurnalista z vprašanjem, če je tekom tridesetih let že iznajdena končna oblika motornega vozila. Ford je odgovoril: „Ne! V dvanajstih letih bomo poznali motorno vozilo, ki bo avto, letalo in motorni čoln hkrati. Samo par gibov in lahko bomo poljubno menjavali vožnjo po zemlji, vodi ali zraku. Upam, da bom še sam doživel dobo, ko pride v uporabo ta univerzalni motor.“

„Gospod“ slon. V državi Siam so sloni svete živali. Posebno službo vršijo pri njihovih daritvenih obredih — Siamci so še pogani — izbrane živali, ki jih imenujejo albino-slioni. Ti sloni sicer niso beli, pač pa svetlejšje barve kot drugi in imajo rudečkaste oči. Strežniki imenujejo te slone Mai Tschiang, kar se pravi po našem „gospod slon“. V državi velja namreč odredba, ki je veljavna tudi še na Kitajskem, da so sloni, ki služijo v templu, v istem uradniškem činu kot siamski sodniki. Sicer sloni ne dobivajo plače, pač pa nosijo častni naslov.

Vabilo

na

23. občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Štebnu pri Beljaku, registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se vrši na praznik sv. Jožefa dne 19. marca 1935 ob 3. uri popoldne v posojilniškem prostoru v Štebnu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1934.
4. Poročilo načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ne bo navzočih zadostno število članov, se vrši občni zbor pol ure pozneje brez ozira na število navzočih zadružnikov.

K obilni udeležbi vabi vse zadružnike.

16

Načelstvo.

Vabilo

k občnemu zboru

HRANILNICE IN POSOJILNICE V LEDINCAH, registrovane zadrage z neomejeno zavezo,

ki se vrši dne 19. marca 1935 ob 3. uri popoldne pri Čemernjaku na Pečnici s sledečim sporedom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Odobritev računskega zaključka.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

17

Načelstvo.